

Intern memo

Aan: Agendacommissie
Van: Portefeuillehouder Duurzaamheid
CC:
Datum: 11 september 2025
Onderwerp: Programma Duurzaamheid

Inleiding

In de commissievergadering heeft uw raad gesproken over het programma duurzaamheid. In deze vergadering bleek dat er behoefte is aan een nadere duiding van het programma duurzaamheid. Met deze memo wordt uw agendacommissie geïnformeerd over de positionering van het programma duurzaamheid binnen het gemeentelijke beleid, de context van het programma duurzaamheid, de volgorde, planning en prioritering van de thema's uit het programma duurzaamheid. Voorts ontvangt u een doorkijk naar de jaarlijkse uitvoeringsplannen.

Positionering van het Programma Duurzaamheid

In 2022 heeft uw raad de omgevingsvisie vastgesteld. In de omgevingsvisie is de koers voor de gemeente Hattem uitgezet richting 2040, waarin aandacht is voor de autonome ontwikkelingen en maatschappelijke trends die invloed hebben op de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie spelen de thema's wonen, duurzaamheid en mobiliteit een belangrijke rol. De omgevingsvisie is een visie op hoofdlijnen voor de ontwikkeling van de leefomgeving. Deze visie is voor het thema wonen nader geconcretiseerd in het Programma Wonen. In 2026 gaan we aan de slag om een Programma Mobiliteit op te stellen. Duurzaamheid heeft een nauwe relatie met zowel wonen als mobiliteit en de ambities daarvoor leggen we vast in het Programma duurzaamheid. Tegelijkertijd stelt programmatisch werken ons in staat om via een samenhangende aanpak voor verschillende projecten, activiteiten en maatregelen te werken aan realisatie van onze doelstellingen. Tot slot wordt de omgevingsvisie nader uitgewerkt in een gebiedsdekkend omgevingsplan waarin alle regels worden samengebundeld. Deze dient uiterlijk op 31 december 2031 gereed te zijn.

Context van het Programma Duurzaamheid

Het Rijk en de VNG hebben het klimaatakkoord ondertekend en zich daarmee gecommitteerd aan de doelstellingen van het akkoord. De Nederlandse Klimaatwet heeft het doel nog aangescherpt. Er dient in 2030 een vermindering van 55% van de broeikasemissies te zijn ten opzichte van 1990 en men gaat uit van klimaatneutraliteit in 2050, waarbij de netto uitstoot nul is. De visie en de ambities in het Programma Duurzaamheid zijn op deze doelen gericht en komen terug bij de pijler Duurzame Energie. Het Programma Duurzaamheid is opgedeeld in vier pijlers.

- **Duurzame energie** waarbij wij inzetten op schone, hernieuwbare energiebronnen en maatregelen om de CO₂ uitstoot te verlagen.
- **Circulaire economie** waarbij wij streven naar het hergebruik van materialen en producten om afval te minimaliseren en grondstoffen efficiënt in te zetten.
- **Klimaatadaptatie** waarbij wij maatregelen nemen om ons aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast en hittestress.

- **Omgevingskwaliteit** waarbij we ons richten op het verbeteren van de leefomgeving door het bevorderen van gezonde lucht, water en bodem.

Het Programma Duurzaamheid biedt hiermee de kaders voor de verdere uitwerking van de pijlers. Met deze kaders kan uw raad haar kaderstellende, maar ook controlerende taak vervullen. Na vaststelling van het Programma Duurzaamheid volgen de uitwerkingsplannen per pijler. Met deze diverse uitwerkingsplannen maken we een vertaalslag van ambities naar tussen- en einddoelen en naar een strategie op elk thema. De volgende uitwerkingsplannen kan uw raad de komende periode van ons verwachten.

Pijler Duurzame energie

- *Opinienota Energiestrategie*: uw raad wordt gevraagd zich uit te spreken over het gewenste ambitieniveau duurzame energie-opwek. U wordt gevraagd een voorkeursscenario te kiezen om de doelstellingen voor energieneutraliteit en zelfvoorzienendheid te bepalen en richting te geven welk instrumentarium (zonneparken/windmolens) u hiervoor wilt inzetten.
- *Warmteprogramma*: dit is een wettelijk verplicht programma. In het warmteprogramma stellen we doelen vast voor het aardgasvrij maken van Hattem. In het warmteprogramma kan uw raad een overzicht verwachten van de strategie, de werkwijze, tussen- en einddoelen om Hattemse woningen aardgasvrij te maken.

Pijler Klimaatadaptatie

- *Groenstructuurvisie*: de groenstructuurvisie zet in op duurzame groenstructuren voor de openbare ruimte. Deze visie is in 2021 vastgesteld door uw raad. De visie is opgebouwd uit vijf pijlers waaronder de pijlers biodiversiteit en klimaat.

Pijler Circulaire Economie

- *Grondstoffenplan*: een grondstoffenplan is een strategisch beleidsdocument dat beschrijft hoe we huishoudelijk afval willen inzamelen en verwerken om meer waardevolle grondstoffen te hergebruiken en de hoeveelheid restafval te verminderen, met als doel een duurzamere en circulaire samenleving. Het plan bevat kwantitatieve doelen, zoals het verminderen van restafval per inwoner, en ontwikkelt maatregelen om afval te voorkomen, producten te hergebruiken, en specifieke afvalstromen zoals PMD en GFT beter te scheiden.

Pijler Omgevingskwaliteit

- Het omgevingsplan legt alle regels vast voor de leefomgeving in Hattem. Het gaat over een samenbundeling van gebruiksregels, bouwregels, milieuregels en vergunningsvereisten. Omgevingskwaliteit is een belangrijk element in het omgevingsplan en we zorgen ervoor dat het vanuit duurzaamheid goed wordt geborgd.

Prioritering en uitvoeringsplannen

Tijdens de commissievergadering heeft uw raad aangegeven meer gevoel bij en grip op het Programma Duurzaamheid te willen krijgen. Jaarlijks ontvangt u van het college van B&W een uitvoeringsplan waarin de plannen en projecten van het daaropvolgende jaar toegelicht en uitgewerkt worden. Het is gebaseerd op actuele inzichten en lopende en voorgenomen trajecten. Keuzes voor de maatregelen zijn sterk afhankelijk van externe factoren (bijvoorbeeld netcongestie of stikstofproblematiek) en van belangrijke randvoorwaarden (bijvoorbeeld voldoende financiering of capaciteit). Met de uitvoeringsplannen maken we jaarlijks een vertaalslag van ambities naar tussen- en einddoelen en uitwerkingsplannen.

Er is in de commissie gevraagd naar prioritering van de opgaves die we binnen het thema duurzaamheid ervaren. In onderstaande tabel ontvangt u een grove prioritering van de ambities die we hebben gesteld. Jaarlijks wordt de prioritering tegen het licht gehouden, omdat de volgorde van het oppakken van thema's ook afhankelijk is van technische innovaties, subsidiekansen, samenwerkingsmogelijkheden en urgente lokale uitdagingen.

NB: De tabel is opgesteld met de actuele inzichten en lopende en voorgenomen trajecten. Het is expliciet een concept en daarmee niet volledig. Externe factoren kunnen invloed hebben op de daadwerkelijke uitvoering en prioritering van maatregelen en projecten. De tabel is bedoeld als een richtinggevend overzicht voor raadsleden om meer gevoel en grip te krijgen bij de invulling van het Programma Duurzaamheid door het college.

Bijlage | CONCEPT Prioritering Programma Duurzaamheid

Ambities	Toelichting	2026	2027	2028	2029 e.v.
Duurzame Energie					
Hattems Isolatieplan (HIP)	Reeds door de raad vastgesteld. Financiering vanuit Rijkssubsidie				
Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	Binnen de financiële mogelijkheden				
Locatieonderzoek duurzame opwek	Afhankelijk van het te kiezen scenario voor de energiestrategie				
Oplossen netcongestie-problematiek	Mogelijkheden onderzoeken Smart Energy Hubs (in RES-verband)				
Opstellen warmteprogramma	Wettelijke taak				
Duurzame mobiliteit	Deelmobiliteit en faciliteren laadpalen				
Aanpak energiearmoede	Dit programma loopt al en wordt gecontinueerd.				
Energieloket / Duurzaamheidsloket	Momenteel treffen we voorbereiding voor een mogelijke aanbesteding in H2OE-verband				
Circulaire Economie					
Opstellen (en uitvoeren) Grondstoffenplan					
Duurzaam inkopen					
Circulair bouwen	Vertaling naar concrete aanbestedingen nieuwbouwprojecten				
Samenwerking met bedrijven	Hier dient een projectplan te worden opgesteld. Uitvoering voorzien in 2027 e.v.				
Circulaire economie binnen de gemeenten	We nemen reeds deel aan het RAAK-project (Netwerken in een Circulaire Economie) om de circulaire economie lokaal en regionaal te versterken				
Repair Café	We zetten in op voortzetten van deze maatregel en bevorderen deelname				
Klimaatadaptatie					
Een nieuwe groene icoon	Onderzoeken van de haalbaarheid van een nieuwe groene Icoon in Hattem				
Vergroenen van Hattem	Uitvoering van de groenstructuurvisie, dit loopt reeds				
Uitvoering stresstesten					
Opstellen SoortenManagementPlan (SMP)	Hier is een afhankelijkheid van de Provincie, die momenteel de subsidieregeling heeft dichtgezet en bezig is met een richtlijn. We starten met een pre-SMP. Het opstellen van een SMP wordt niet eerder voorzien dan 2027 (mogelijk later)				
Natuurvriendelijk isoleren					
Omgevingskwaliteit					
Aanpak Schone Lucht Akkoord	Uitvoeren onderzoek naar regulering vrachtverkeer en milieuzonering in de binnenstad				

Verkennen 3-30-300 regel	Onderzoeken haalbaarheid toepassing bij nieuwbouwprojecten (doorlopend)				
Schoon en Emissieloos Bouwen	In 2025 is het convenant ondertekend				